

DOSSIER DE PROCLAMACIÓ

PERE CASALDÀLIGA

XVIII PREMI INTERNACIONAL CATALUNYA

Barcelona, març de 2006

ÍNDIX

Presentació	3
Bases del Premi Internacional Catalunya	4
Jurat del XVIII Premi Internacional Catalunya 2006	5
Guardonats anteriors	6
Acta del jurat	7
Ressenya biogràfica de Pere Casaldàliga	11

PRESENTACIÓ

El Premi Internacional Catalunya va ser creat el 1989 per la Generalitat de Catalunya com a reconeixement als grans creadors, l'obra cultural, científica o humana dels quals constitueix un exemple per a la humanitat.

El guardó és atorgat anualment i està dotat amb 80.000 euros i l'escultura "La clau i la lletra" d'Antoni Tàpies. Institucions de tot el món i els membres del jurat presenten any rera any candidatures, la major part dels noms essent les personalitats més importants en la seva disciplina –l'economia, la història, l'art, la ciència, la literatura, la diplomàcia, etc.

Aquest any 2006, d'entre les 238 candidatures que han concorregut al XVIII Premi Internacional Catalunya, el jurat ha decidit atorgar-lo per majoria absoluta a **Pere Casaldàliga**, bisbe emèrit de São Félix do Araguaia, per la seva meritòria tasca entre els més desvalguts, en especial els indígenes i camperols sense terra, amb els que ha col·laborat en la transformació socioeconòmica del Mato Grosso brasiler.

El Molt Honorable senyor Pasqual Maragall, president del Govern català, lliurarà el premi a mossèn Casaldàliga en el transcurs d'una cerimònia a São Félix do Araguaia, al Mato Grosso, al Brasil, el proper dijous 9 de març de 2006.

BASES DEL PREMI INTERNACIONAL CATALUNYA

1. El Premi Internacional Catalunya és atorgat anualment per la Generalitat de Catalunya.
2. Formen el jurat del Premi Internacional Catalunya personalitats rellevants del món de la ciència, l'economia, les arts i la cultura.
3. Poden ser presentades per a la candidatura al Premi Internacional Catalunya aquelles persones que han contribuït decisivament amb el seu treball creador a desenvolupar els valors culturals, científics o humans arreu del món.
4. Les candidatures al Premi Internacional Catalunya les presenten acadèmies, centres culturals o d'investigació i altres institucions semblants, o els membres del jurat, i han d'incloure un currículum de la persona candidata.
5. El Premi Internacional Catalunya no es pot atorgar a títol pòstum.
6. El Premi Internacional Catalunya ha de ser atorgat a una sola persona, tret que de forma motivada el jurat justifiqui la conveniència d'atorgar-lo de forma conjunta a més d'una persona.
7. El Premi Internacional Catalunya s'ha de lliurar a la persona guanyadora en el curs d'un acte que és presidit pel president o presidenta de la Generalitat de Catalunya.
8. El XVIII Premi Internacional Catalunya 2006 té una dotació de 80.000 euros i l'escultura "La clau i la lletra" d'Antoni Tàpies.

JURAT DEL XVIII PREMI INTERNACIONAL CATALUNYA 2006

PRESIDENT

Pasqual Maragall

President de la Generalitat de Catalunya

PRESIDENT DELEGAT

Xavier Rubert de Ventós

Filòsof

MEMBRES

Wijdan Ali

Historiadora de l'art i degana de la Facultat d'Arts i Disseny
de la Universitat de Jordània

Ricard Bofill

Arquitecte

Juan Manuel Bonet

Crític d'art

Josep Maria Castellet

Escriptor i editor

Núria Espert

Actriu i directora teatral

Barbara Hendricks

Soprano

Edgar Morin

Sociòleg

Kazuo Ogoura

Diplomàtic i president de la Fundació Japó

Baltasar Porcel

Escriptor

Andrea Riccardi

Historiador i president de la Comunitat de Sant Egidi

Mstislav Rostropòvitx

Violoncel·lista

Hugh Thomas

Historiador

GUARDONATS ANTERIORS

1989, el filòsof anglès **Karl R. Popper**

1990, el físic pakistanès **Abdus Salam**

1991, l'oceanògraf francès **Jacques-Yves Cousteau**

1992, el violoncel·lista rus **Mstislav Rostropòvitx**

1993, el genetista italià **Luigi Luca Cavalli-Sforza**

1994, el pensador francès **Edgar Morin**

1995, els polítics txec **Václav Havel** i
l'alemany **Richard von Weizsäcker** (excepcionalment compartit)

1996, l'escriptor turc **Yashar Kemal**

1997, l'economista indi **Amartya Sen**

1998, el polític francès **Jacques Delors**

1999, l'escriptora anglesa **Doris Lessing**

2000, l'historiador marroquí **Abdallah Laroui**

2001, l'historiador del cristianisme i cooperant italià **Andrea Riccardi**

2002, l'assagista nord-americà **Harold Bloom**

2003, l'escriptora i activista egípcia **Nawal al-Sa'dawi**

2004, el filòsof palestí **Sari Nusseibeh** i
l'escriptor israelià **Amos Oz** (excepcionalment compartit)

i 2005, l'antropòleg francès **Claude Lévi-Strauss**

ACTA DEL JURAT

EL JURAT CONSTATA I APRECIA

Primer

La capacitat de Pere Casaldàliga de passar de la poesia i la mística a la política (“tot és política” –diu- “encara que la política no ho és tot”) en els seus aspectes més concrets i estratègics: un compromís alhora “poètic” i “patètic” (en el sentit clàssic dels mots) que no s’ha deixat endur mai per les fórmules purament ideològiques, filantròpiques o doctrinàries que tan sovint han proliferat.

Segon

L’actitud personal que expressen les paraules de Pere Casaldàliga: “Jo visc de propina, les meves causes valen més que la meva vida”, paraules amb les quals entenem que es refereix a les “causes” en el doble sentit de “motius” i d’“objectius”.

1. Com els *objectius espirituals* que el transcendeixen, i pels quals s’han jugat la vida ell i els seus companys: Joao Bosco (que va morir a prop d’ell i segurament en lloc d’ell), Josimo, Rodolfo Lukenbeim o Dorothy, per als quals aquest premi ha de ser també un tribut.
2. Com les *causes estructurals* de l’explotació econòmica, entre les que es compten les *queimades* massives a la selva, l’extensió del monocultiu de cotó o soja, etc. D’aquí que pugui també invertir-se la seva anterior sentència per afirmar que “la política no ho és tot, però tot és política”.

Tercer

La crítica institucional de Pere Casaldàliga a l’Església, que és alhora radical, cordial i sense cap mena de rancúnia. Cal recordar també que quan la permanència a Brasil i la vida de Casaldàliga eren més amenaçades, el Papa Pau VI va declarar públicament que “tocar Pere seria tocar Pau” i es van interrompre les amenaces.

Quart

L'anàlisi i diagnòstic de "l'evangelització colonitzadora" als que Pere Casaldàliga s'ha enfrontat promovent des del "Consell Indigenista Missioner" fins la "Comissió Pastoral de la Terra". Compromís social que ell mateix ha associat a una renovació litúrgica en la que s'inclouen dones, indis i negres: així la Missa de "la Terra sense mal", que recull el mite fundacional del poble Guaraní, o l'autèntica missa negra, la "Missa dos Quilombos", que ha esdevingut ja una pràctica codificada al Mato Grosso.

Cinquè

Que la crítica radical que en temps fou freudo-marxista ha esdevingut avui, en bona part, una crítica d'arrel més o menys directament catòlica (Illich, Ariès, Ellul, Zaid, McLuhan, Burgess, Casaldàliga), en competència i complicitat amb el postestructuralisme o la deconstrucció. Per a alguns membres del jurat, la teoria crítica de Pere Casaldàliga té un peu en la teologia de l'alliberament i un altre en una sociologia comunitària que avui reneix tot proclamant i reclamant la recuperació del principi social de l'*intercanvi* versus el principi polític de la *redistribució*.

El jurat constata que d'ell han dit que era un "Boig, Demagog, Fariseu, Herètic i Eròtic", a les pàgines de "O Estado de São Paulo" o en paraules del Cardenal Baggio. I tanmateix, aquest jurat estima que Casaldàliga no fa grans afirmacions retòriques sinó que comprimeix, en una frase o en una imatge, el món que tots veiem, que tots coneixem, però que no sabem o gosem formular. Heus ací una mostra:

No és que existeixi un món desenvolupat i un món subdesenvolupat;
tenim només un sol món *mal* desenvolupat

Sisè

La valoració de les diverses i pregones raons per les quals Pere Casaldàliga s'ha resistit a sortir de Sao Félix, ni que sia per enterrar un germà a Catalunya. Entre aquestes raons està, en primer lloc, el perillós consens que s'havia produït entre els *fazendeiros*, els polítics i la pròpia Església aconsellant-li que marxés, sense la seguretat de poder tornar. Cinc processos d'expulsió li han estat incoats i no és així estrany que no hagi volgut arriscar-se a treure un peu a fora. En aquesta actitud hi ha també un compromís de solidaritat amb els qui no viatgen, així com un gest de solidaritat amb tots els que més que predicar s'han deixat envair per aquests pobles, com ara Sor Odile i Sor Genoveva (Veva), les germanetes de Charles de Foucault, que porten més de 50 anys amb el poble Tapirapé i encara no han batejat ningú: "Tinc la impressió" –escriu Casaldàliga- "que si Crist arribés als poblats Tapirapé firmaria de seguida: hem salvat un poble, per batejar-los ja hi ha el temps".

Setè

Que la postura de Pere Casaldàliga sembla expressar també la consciència, tan del nostre país, que no es pot donar mai res “per fet”, “per conquerit”, per cobrat i al calaix. Mai la democràcia o la llibertat o la justícia es poden donar “per descomptat”, per quelcom fet i beneït. I menys que res –afegeix el nostre bisbe- podem donar per ja feta i beneïda l'Església, que ha de ser, segons ell, una *opera aperta*, un *work in progress*. Heus ací les seves paraules:

“Jo no puc quedar-me amb un déu ja fet. La Resurrecció de Crist no va deixar l'Església instituïda; tan sols va deixar el ciment per a que, amb el temps, ella anés anunciant l'Evangeli i ressuscitant la pròpia missió de Crist”

Vuitè

Que el propi Pere Casaldàliga afirmava que “el fet de ser català m'ha fet més sensible al problema de la llengua i la identitat dels indis i m'ha ajudat així a no caure en el pur imperialisme cultural”. Més, però, que aquestes manifestacions de pertinença catalana, el jurat aprecia la seva “apostasia”: el fet d'haver-se convertit en un *défroqué* de totes les pàtries (inclosa, és clar, la catalana) i un convers a les Amèriques més deseparades. *Orbi vicit vos vici*, que deien els clàssics, o, tal com escriu el propi Casaldàliga des de São Félix do Araguaia:

Aquesta terra és la meua terra
Aquest poble és el meu poble
Per ell, amb ell, caminaré a la Pàtria

Novè

Que l'any passat, el premi va correspondre a Claude Lévi-Strauss i aquest any a Pere Casaldàliga. En tots dos casos, per condicions tant objectives com subjectives, no podien desplaçar-se a Barcelona. És en el seu honor, doncs, que el President de la Generalitat de Catalunya fa una doble (i sens dubte darrera) excepció: “Si Pere Casaldàliga no ve doncs a Catalunya, és el President de Catalunya que va a la seva Prelatura al Mato Grosso”, com l'any passat ho féu a l'*Académie française* de París.

Desè

Que més significatiu és encara un paral·lelisme entre ells. Tots dos són conversos a Ameríndia, han treballat en dos rius propers i paral·lels -Araguaia i San Francisco- i amb tribus indígenes germanes. ¿Coincidència geogràfica? Potser sí, però també

simbòlica de com Europa necessita el mirall de l'altre per entendre's ella mateixa. Així és com Claude Lévi-Strauss i Pere Casaldàliga, cada un en el seu lloc, ens han posat en contacte amb aquest *Ganz Anderes*, amb aquest Absolutament Altre en el que ens hem de reconèixer: "Si no coneixem allò que ens depassa" –deia el savi xinès- "mai podrem entendre allò que ens passa". I heus ací encara uns mots de Lévi-Strauss que expressen prou senzillament l'actitud dels dos guardonats: "Cal no pas *fer-se amb* les coses sinó *fer-se a* les coses, conèixer-les i respectar-les sense malmetre-les".

PETIT RECURS DE TEXTES DE PERE CASALDÀLIGA

"¿És només amb el socialisme (...) que l'Església no pot dialogar críticament així com críticament ha de dialogar amb la realitat humana? ¿Pot l'Església deixar de dialogar amb la història? Va dialogar amb l'Imperi romà, amb el feudalisme, i dialoga, a gust, amb la burgesia i el capitalisme, sovint acríticament, com ho ha hagut de reconèixer una avaluació històrica posterior. (...) El perill del comunisme no justificarà la nostra omisió o la nostra connivència amb el capitalisme. Aquesta omisió o connivència podran justificar dramàticament, un dia, la revolta, la indiferència religiosa o fins i tot l'ateisme de molta gent, sobretot entre els militants i entre les noves generacions."

"L'Església ha de deixar de ser un Estat o, pitjor, una monarquia absoluta"

"Tot és relatiu, menys Déu i la fam"

"El cel corre per compte de Déu, però la terra compta per compte nostra... I jo no puc quedar-me amb el que Déu ja ha fet... La Resurrecció de Crist és només el ciment per a que, amb el temps, ressuscitem el seu esperit i fem la feina"

"Somos un povo de gentes
Somos un povo de Deus
Queremos terra na terra
Ja tenemos terra nos ceus"

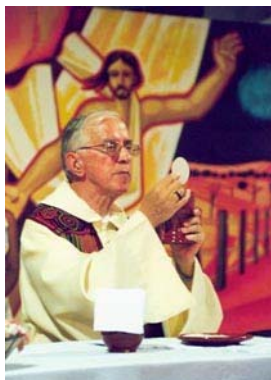
"Maleït sia el latifundi
tret dels ulls de les vaques"

"Espero la mort sense morbositat, però a vegades cal paciència"

"Aquí es mor i es mata més que es viu; es mor de *matado* més que no pas de *muerto*"

"Sóc vanitós, no crec ser orgullós"

RESSENYA BIOGRÀFICA I BIBLIOGRÀFICA DE PERE CASALDÀLIGA

Pere Casaldàliga neix el febrer de 1928 a Balsareny, a la província de Barcelona. Fill d'un llaurador vaquer, estudia a la Gleba i a Vic, i ingressa a l'orde dels claretians. Ordenat sacerdot a Montjuïc, Barcelona, el 1952, exerceix diversos ministeris a Sabadell, Barcelona, Barbastro i Madrid, fins que el 1968 accepta l'encàrrec de fundar una missió claretiana al Brasil, a São Félix do Araguaia, a l'Estat de Mato Grosso.

El 1970 publica un primer document que es titula "Feudalisme i esclavitud al nord de Mato Grosso" i que descriu la situació de servitud feudal en la que vivien els camperols de la regió.

Consagrat bisbe el 1971, és encarregat de la Prelatura de São Félix do Araguaia, on descobreix un poble totalment oprimat pels latifundistes, amb un nivell molt elevat d'analfabetisme, un poble desproveït d'assistència sanitària, de mitjans de comunicació, etc. Comença així una intensa tasca per la defensa dels més febles en el si d'un sistema ple de desigualtats exorbitants.

La seva primera carta pastoral, "Una Església de l'Amazònia en conflicte amb el latifundi i la marginació social", de 1971, reflecteix la realitat de la Prelatura i reflexiona sobre el compromís cristià en nom de l'Evangeli amb la justícia i la pau, i esdevé ràpidament programàtica.

Conegut com "dom Pedro", Casaldàliga és una de les personalitats més representatives de l'Església dels Pobres al Brasil, a Amèrica Llatina i al món sencer. Considerat un dels seguidors més fidels de la teologia de l'alliberament, és un dels fundadors del Consell Indigenista Missioner i de la Comissió Pastoral de la Terra de l'Església brasilera.

La fidelitat a la seva gent i als seus principis li ha valgut sovint l'enemistat de governants i d'alguns homes poderosos. La dictadura militar ha intentat expulsar-lo del país en cinc ocasions. La seva Prelatura ha estat envaïda en operacions militars en unes altres quatre. El 1977 és assassinat a trets, al seu costat, el Pare Juan Bosco Penido

Burnier: ell i Casaldàliga protestaven contra les tortures que practicava la policia contra dones preses. Uns quants dels seus sacerdots són detinguts i un d'ells, Francisco Jentel, és condemnat a 10 anys de presó i expulsat del país. L'arxiu de la Prelatura és saquejat i el seu butlletí és editat de forma apòcrifa, per incriminar el bisbe. Dom Pedro ha estat també perseguit pels sectors conservadors de la Cúria Romana i de l'Església del Brasil i d'Amèrica Central.

Escriptor i poeta, és autor de desenes de llibres, discos i vídeos sempre amb el perfil de la teologia de l'alliberament. Té així una extensa producció literària, assagística i poètica, en català, castellà i portuguès. És un dels autors de la "Missa de la Terra sense mals" i de la "Missa dels Palenques (Quilombos)", amb Milton Nascimento i Pedro Tierra.

Casaldàliga ha rebut nombroses distincions, entre les quals la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (1990), el Premi Internacional Alfons Comín (1992), el Premi d'Honor Jaume I (1993) o el Premi per la Pau de l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya (1997); l'any 2000 és investit Doctor Honoris Causa de la UNICAMP (Universidad Estatal de Campinas), a Sao Paulo, al Brasil.

El setembre del 2003, després de 35 anys de dedicació a la seva Prelatura, Casaldàliga posa a la disposició del Papa el seu càrrec i la seva renúncia és acceptada. El febrer del 2005 és designat un nou bisbe a la Prelatura, però Pere Casaldàliga continua allà, amb la voluntat de morir un dia entre la seva gent.

BIBLIOGRAFIA

(per ordre cronològic de les edicions matriu, amb les traduccions derivades a cada una d'elles)

Palabra ungida. Zafra: Teologado Claretiano, 1955

Nuestra Señora del Siglo XX. Madrid: Editorial PPC, 1955

Señora do seculo XX. Lisboa: Edições Reinado do Coração de Maria, 1955

Llena de Dios y de los hombres. Salamanca: Teologado Claretiano, 1969

Uma Igreja da Amazonia em conflito com o latifundio e a marginalização social (carta pastoral), 1971

Una Chiesa dell'Amazonia in conflitto con il latifondo e l'emarginazione sociale. Roma: Asal, 1972

Ich kann nicht länger schweigern. Essen: Adveniat, 1972

Clamor elemental. Salamanca: Sígueme, 1971

Tierra nuestra, libertad. Buenos Aires: Editorial Guadalupe, 1974

Fleuve libre, ô mon peuple. París: Cerf, 1976

Yo creo en la justicia y en la esperanza. El Credo que ha dado sentido a mi vida. Bilbao: Desclée de Brower, 1976

Credo nella Giustizia e nella Speranza. Roma: Asal, 1976

Creio na justiça e na esperança. Rio de Janeiro: Civilização Brasileira, 1977

Je crois en la Justice: être évêque au Brésil. París: Cerf, 1978

I believe in Justice and Hope. Notre Dame (Indiana, Estats Units d'Amèrica), 1978

La muerte que da sentido a mi credo. Diario 1975-1977, Bilbao: Desclée de Brower, 1977

La morte che da senso al mio credo. Asís (Itàlia): Cittadella Editrice, 1979

Antologia retirante. Rio de Janeiro: Civilização Brasileira, 1978

Aïrada esperança. Barcelona: Claret, 1978

Pere Llibertat. Barcelona: Claret, 1978

Cantigas menores. Goiânia (Brasil): Goi Projornal, 1979

Kleine Gesänge. Hermann Brandt, 1988

Missa da terra sem males (amb Pedro TIERRA). São Paulo: Editorial Tempo e Presença, 1980

Misa de la tierra sin males. Bilbao: Desclée de Brower, 1980

Traducció alemanya a: BRANDT, H. (herausgegeben), *Die Glut kommt von unten.* Neukirchen-Vluyn (Alemanya Federal): Neukirchener Verlag, 1981

Messa della Terra senza mali, a cura del CEM i de la revista "Missione oggi", Parma (Itàlia), sense data.

Profetas, tierra y capitalismo (amb CNBB, IZQUIERDO MALDONADO i SOUZA MARTINS). Bogotá: CINEP, 1981

A cuia de Gedeão: poemas e autos sacramentais sertanejos. Petrópolis: Vozes, 1982

En rebelde fidelidad. Diario 1977-1983. Bilbao: Desclée de Brower, 1983

Nella fedeltà ribelle. Asís (Italia): Cittadella Editrice, 1985

Palmares. Il villaggio della libertà: "Missa dos Quilombos" (amb Pedro TIERRA). Parma: CEM i la revista "Missione oggi", 1982
Traducció alemany a: GOLDSTEIN, H. (herausgeber), *Tage zwischen Tod und Auferstehung. Geistliches Jahrbuch aus Lateinamerika*. Dusseldorf: Patmos Verlag, 1984

Experiencia de Dios y pasión por el pueblo. Escritos pastorales. Santander: Sal Terrae, 1983

Cantares de la entera libertad. Managua: IHCA-CAV-CEPA, 1984

Fuego y ceniza al viento. Antología espiritual. Santander: Sal Terrae, 1984
Fire and Ashes to the Wind. Spiritual Anthology. Quezon City (Filipines): Claretian Publications, 1984
Fuoco e cenere al vento. Antologia spirituale. Asís (Italia): Cittadella Editrice, 1985

Nicaragua, combate y profecía. Pròleg de Mario Benedetti. Epíleg de Leonardo Boff. Madrid: Ayuso / "Misión Abierta", 1986
Prophets in combat. The nicaraguan Journal of bishop Pedro Casaldáliga. Oak Park (Illinois, Estats Units d'Amèrica): Meyer Stone Books, 1987
Nicaragua, combate e profecía. Petrópolis: Vozes, 1986
Kampf und Prophetie. Mödling (Austria): Verlag St Gabriel, 1989

El tiempo y la espera. Santander: Sal Terrae, 1986

Encara avui respiro en català. Barcelona: Claret, 1987

Com Deus no meio do Povo. São Paulo: Paulinas, 1985
Con Dios en medio del pueblo. Bogotá: Paulinas, 1987

Al acecho del Reino. Antología de textos 1968-1988. Madrid: Editorial Nueva Utopía i Ediciones Endymión, 1989
Na procura do Reino. Antologia de textos 1968-1988. São Paulo: FTD, 1988
A l'aguait del Regne. Antologia de textos 1968-1988. Barcelona: Claret, 1989
Auf der Suche nach dem Reich Gottes. Viena: Hermagoras Verlag, 1989
In Pursuit of the Kingdom. Writings 1968-1988. Nova York: Orbis Books, 1990
In cerca di giustizia e libertà. Antologia di testi: 1968-1988. Bologna: Editrice Missionaria Italiana, 1990

El vuelo del Quetzal. Espiritualidad en Centroamérica. Managua: Coordinadora Regional Centroamericana Oscar Romero, 1988
Il volo del Quetzal. Spiritualità in Centroamérica. Celleno (Italia): La Piccola Editrice, 1989

Todavía estas palabras. Estella (Espanya): Verbo Divino, 1989

Ánfora de barro. Madrid: Alandar, 1989

Les coqs de l'Araguaia. París: Cerf, 1989

Agua do Tempo. Cuiabá : Ed. Amazônida, 1989

Durst nach Liebe und Gerechtigkeit. Viena: Hermagoras Verlag, 1989

Llena de Dios y tan nuestra. Antología mariana. Madrid: Publicaciones Claretianas, 1991

Sobre la opción por los pobres (amb BOFF, CODINA, GIRARDI, LOIS, NOLAN, PIXLEY, SOBRINO, VIGIL). Managua: Nicarao, 1991
Opção pelos pobres hoje. São Paulo: Edições Paulinas, 1993
Con i poveri della terra. Asís (Itàlia): Cittadella Editrice, 1993

Cartas a mis amigos. Madrid: Nueva Utopía, 1992

Espiritualida de la Liberación (amb José María VIGIL). Quito: Verbo Divino, 1992
Espiritualidade da Libertação. Petrópolis: Vozes, 1993
The Spirituality of Liberation. Londres: Burns and Oates, 1994
Spiritualità della liberazione. Asís (Itàlia): Cittadella Editrice, 1995

Sonetos neobíblicos, precisamente. Managua: Editorial Lascasiana, 1996

Juventude com Espírito. São Paulo: CCJ, Centro de Capacitação da Juventude, 1996

Nossa espiritualidade. São Paulo: Paulus, 1998
Nuestra espiritualidad. Managua: Lascasiana, 1993

Descalç sobre la terra vermella. Vida del bisbe Pere Casaldàliga. (Francesc ESCRIBANO).
Barcelona: Edicions 62, 1999

Descalço sobre a terra vérmela. São Paulo: Editora da UNICAMP, 2000

Descalzo sobre la tierra roja. Vida del obispo Pedro Casaldàliga. Barcelona: Ediciones
Península, 2000

A piedi nudi sulla terra rossa. Testimonianza. Solidarieà. Profezia. Bologna: EMI, 2005

Cuando los días dan que pensar. Memoria, ideario, compromiso. Madrid: PPC, 2005
Quando os dias dão o que pensar. São Paulo: Paulinas, 2006

Orações da caminhada. Campinas: Verus Editora, 2005

Cartas marcadas. São Paulo: Paulus, 2005

Con Jesús, el de Nazaret (amb dibuixos de José Luis CORTÉS). Madrid: PPC, 2005

Los ojos de los pobres (amb fotografies de Joan Guerrero). Barcelona: Ediciones
Península, 2005

Els ulls dels pobres. Barcelona: Edicions 62, 2005